

Project: Oh, oh, Den Haag

Cultureel erfgoed

Onze stad, Groep 7-8

Elke stad heeft zijn eigen gezichtsbepalende plekken en gebouwen. Maar niet alleen gebouwen en plekken, ook de mensen die er wonen, met hun talen, tradities en gevoelens vormen de stad.

In dit project onderzoeken de leerlingen wat Den Haag nou Den Haag maakt. Ze worden zich ervan bewust dat de stad in de loop der tijd flink veranderd is, maar dat sommige gebouwen er al eeuwen staan. Ze bedenken wat zij graag aan toeristen zouden willen laten zien en verwerken dat in een eigen stadstour. Ze schrijven een brief aan Unesco met een Haags voorstel om de werelderfgoedlijst aan te vullen en ze ontwikkelen een aflevering voor het *Klokhuis* over typisch Haagse dingen.

1. Informatie voor de leerkracht

Welkom!

Je gaat in de klas werken met het lesmateriaal van Cultuuronderwijs op zijn Haags (COH). Voor je aan de slag gaat leggen we je uit hoe je dit project tot een succes kunt maken.

Samen ontdekken

Onze cultuurlessen zijn gebaseerd op de didactiek van procesmatig werken, de leerlingen doorlopen hierbij een creatief proces. Zij worden zich bewuster van zichzelf, hun omgeving en ontdekken op een speelse manier hun creatieve vermogen. Met als kern dat je als leerkracht samen met de leerlingen beleeft, beschouwt, verbeeldt, bedenkt en maakt.

Houdingsdoelen

Bij de introductie, oriëntatie en opdrachten worden kennisdoelen en vaardigheidsdoelen benoemd. Onderstaande houdingsdoelen gelden in het algemeen:

- De leerling toont zich nieuwsgierig en proactief.
- De leerling kan positief-kritisch reflecteren op eigen werk en op dat van anderen.

Tips en aanbevelingen

- We raden je aan meer te lezen over de [opzet van COH](#) en het [DNA van COH](#).
- Bekijk vooral ook de instructie filmpjes over [creatief proces](#) en [filosofisch gesprek](#).
- Overleg en deel je plannen met de ICC'er of je cultuurcoach.
- Wij adviseren je het hele project van tevoren door te lezen om je goed voor te bereiden en de mogelijkheden te ontdekken die het project biedt.
- Je kunt het lesmateriaal ook downloaden en printen. Gebruik het digibord voor het beeldmateriaal.
- Als richtlijn adviseren wij voor het doorlopen van het creatief proces in het hele project, zes tot acht lesmomenten in te plannen. Alle projecten hebben een introductie, oriëntatie en drie opdrachten. Je kunt ervoor kiezen het lesmateriaal naar eigen wensen aan te passen.
- Iedere opdracht heeft dezelfde opbouw: onderzoeken, uitvoeren en presenteren. De reflectievragen kunnen tijdens en na iedere fase van het creatief proces met de individuele leerling of de hele groep besproken worden.
- Nodig eens een [kunstenaar in de klas](#) uit. Die kan levendig en beeldend over zijn/haar/diens vak vertellen, aansluitend bij dit project. Het gerelateerde aanbod bij dit project vind je op onze site.
- Een bezoek aan een voorstelling, tentoonstelling of vaste collectie in een Haagse culturele instelling is ook van grote meerwaarde. Zie [VONK](#) voor het actuele aanbod.
- Bedenk ook van tevoren bij welke onderdelen je ouders en/of verzorgers kunt of wilt inschakelen. Het project gaat meer leven als er ook buiten de klas aandacht voor is.
- Maak foto's of filmpjes van de diverse presentatiemomenten en deel deze via de schoolwebsite, klassenapp of andere kanalen.

Projectspecifieke informatie

Over dit project

In dit project onderzoeken de leerlingen hun eigen omgeving, de stad waarin zij wonen. Wat maakt Den Haag nou precies Den Haag? De leerling wordt er zich van bewust dat het gezicht van Den Haag in de loop van de tijd flink is veranderd: sommige gebouwen staan er nog, andere historische plekken zijn allang verdwenen. Er wordt niet alleen gekeken naar gebouwen en plekken, maar ook naar tradities, taal, gewoontes en gevoelens die mensen bij hun stad hebben.

Met een aantal creatieve opdrachten bepalen de leerlingen, alleen of in een groepje, wat volgens hen het gezicht van de stad echt bepaalt, wat nooit verloren zou mogen gaan en waar iedereen over zou moeten weten.

Doelen

Er worden twee hoofddoelen geformuleerd die specifiek zijn voor het hele project. Dit zijn doelen op het gebied van kennis en vaardigheden. Aan het eind van het project worden deze doelen geëvalueerd met behulp van de succescriteria op het gebied van zelfregulering: de leerling kijkt terug en blikkt vooruit.

Reflecteren

De reflectievragen bij de verschillende fases van het creatief proces kunnen tijdens en na iedere fase met de individuele leerling of de hele groep besproken worden. Zie ook de hand-out: [Rollen van de leerkracht](#).

Taalonderwijs

Wil je woorden uit dit project koppelen aan taalonderwijs? Raadpleeg dan de [begrippenlijst](#).

Benodigdheden

Bij elke opdracht staat een opsomming van benodigdheden weergegeven.

2. Introductie

Hoofddoel kennis	De leerling legt uit wat het karakter van een stad bepaalt, zoals de architectuur, de bewoners, taal en tradities.
Hoofddoel vaardigheid	De leerling maakt op verschillende manieren zijn/haar/diens idee over het karakter van Den Haag zichtbaar.

Benodigdheden

- digibord
- [bijlage 1. Afbeeldingen landmarks](#)

Aan de slag in de klas

Landmarks

Het project kan als volgt geïntroduceerd worden:

1. Speel met de groep een quiz. Verdeel de klas in kleine groepjes. Toon als een echte quizmaster op het digibord telkens een afbeelding van een bekend gebouw of bekende plek ergens in de wereld, een bezienswaardigheid, hoogtepunt, iets dat heel gezichtsbepalend is (een zogeheten 'landmark', noem dat woord nog niet) – zie [bijlage 1. Afbeeldingen landmarks](#). Welke foto hoort bij welke stad? De groepjes overleggen en schrijven de steden op. Wie na afloop de meeste antwoorden goed heeft, is de quiz-winnaar.
2. Benoem dan dat dit soort plekken 'landmarks' heten: herkenbare punten in een stad of land, waaraan iedereen de plek/stad meteen herkent. Weten de leerlingen bekende plekken of bezienswaardigheden in Nederland? Bespreek met de leerlingen welke landmarks Den Haag heeft. Brainstorm klassikaal, maak aantekeningen op het digibord. Denk aan de Grote Kerk, de vuurtoren van Scheveningen, de Pier, de Ridderzaal, de Hofvijver, de ministeries rondom CS, het Strijkijzer bij Hollands Spoor, het Kurhaus, het Mauritshuis, het Kunstmuseum, etc. Mochten de leerlingen zelf geen bezienswaardigheden kunnen noemen, laat dan [afbeeldingen](#) zien en bespreek welke ze daarvan kennen.
3. Welke van deze landmarks vinden de leerlingen hét gezicht van Den Haag? Bekijk welke landmark het meeste wordt genoemd, bijvoorbeeld door te turven. Welke gebouwen of plekken verwacht je dat er op hedendaagse ansichtkaarten van Den Haag worden gebruikt?

3. Oriëntatie

Benodigdheden

- digibord
- video [Nul7Nul](#)

Aan de slag in de klas

Het filosofisch gesprek

In de oriëntatiefase van de les voer je naar aanleiding van de introductie een [filosofisch gesprek](#). Dit is belangrijk voor het creatieve proces. Je kunt het filosofisch gesprek natuurlijk ook tijdens de andere lesonderdelen inzetten.

- Heeft een stad een landmark nodig? Waarom wel of niet?
- Wordt het gezicht van een stad alleen bepaald door landmarks? Vertel.
- Kan een stad een karakter hebben? Waarom?
- Waarom voel je je in de ene stad fijner dan in de andere?

Oriëntatieopdracht

Voer onderstaande opdrachten uit of maak een keuze.

Den Haag hoort bij mij

1. Laat de video [Nul7Nul](#) zien en horen (070-rap).
2. 'Den Haag hoort bij mij': bespreek wat er voor de leerlingen écht Haags is in de clip. Wat noemen ze? Plekken, gebouwen, activiteiten, taal, gevoelens, gewoontes?
Maak aantekeningen op het digibord, bijvoorbeeld in de vorm van een mindmap.
3. Bekijk de mindmap samen nog eens goed en bespreek of deze volledig is. Herkennen de leerlingen wat er in de clip wordt gezegd? Missen ze dingen?
Vul de mindmap aan met aspecten die de leerlingen zelf aandragen.
4. Vraag de leerlingen welk gevoel ze krijgen bij het zien van de video. Trots misschien?
Geef ze de opdracht hun persoonlijke beleving van Den Haag in een selfie te vangen, in de vorm van een Instagram-post: wat voor foto zou dat zijn? Wat is voor hen typisch Den Haag, hoe beleven zij dat? Waarom is Den Haag volgens hen zo tof? Vraag hen ook na te denken over een onderschrift (met hashtags?) bij de Instagram-post.

Succescriterium	Bespreek met de leerlingen de opdracht(en): welke onderwerpen gaan zij onderzoeken de komende les of tijd? Formuleer vanuit het filosofisch gesprek en/of de oriëntatie-opdracht, samen met de leerlingen, een succescriterium waaraan zij werken. Een voorbeeld van een succescriterium bij dit project: De leerling ontwerpt een souvenir, filmt een video-item over typisch Haagse dingen en stelt een eigen tour voor bezoekers van Den Haag samen.
-----------------	---

4. Opdracht: Blik op de stad

In deze opdracht onderzoeken de leerlingen welke gebouwen het gezicht van Den Haag bepalen of in het verleden bepaald hebben. Ze bekijken verschillende oude en minder oude stadsgezichten en maken kennis met de Unesco Werelderfgoedlijst. Ze kiezen vervolgens een plek of gebouw in Den Haag waarvan zij vinden dat die een vermelding op deze lijst verdient. Ze ontwerpen en maken er een gadget over. Ook stellen zij een motivatiebrief aan Unesco op waarom deze plek op hun lijst moet komen.

Subdoel kennis	De leerling benoemt een aantal 'gezichtsbepalende' gebouwen in Den Haag.
Subdoel vaardigheid	De leerling ontwerpt een souvenir voor een Haagse plek of gebouw en kiest een gebouw voor de Werelderfgoedlijst.

Benodigdheden

- digibord
- laptops
- materialen om gadgets te maken
- video [10 Most Populair Attractions in The Hague](#)
- afbeeldingen van schilderijen:
 - anoniem, [De Plaats met het Groene Zoodje, gezien naar de Lange Vijverberg](#), ca. 1550-1565
 - Jan van Goyen, [Gezicht op Den Haag vanuit het zuidoosten](#), 1650
 - Paulus Constantijn la Fargue, [De Groenmarkt gezien naar het Westeinde](#), ca. 1765
 - Hendrik Mesdag, [Het Panorama](#), 1891
 - Xander van Oosten, [Stadsgezicht van Den Haag](#), 2017
- afbeeldingen van stadspromotie:
 - [Op een tas, laptopshoes of mok](#)
 - [Welcome to London](#)
 - [Oude ansichtkaarten](#)
- [Werelderfgoedkaart van Unesco](#)

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoeken, uitvoeren en presenteren.

Onderzoeken

Haagse topstukken

1. Blik samen terug naar de Introductie en de Oriëntatie, met betrekking tot de landmarks van Den Haag, de plekken die nu het 'gezicht' van de stad bepalen. Gebruik daarbij eventueel de volgende video: [10 Most Populair Attractions in The Hague](#).
2. Bekijk en bespreek dan samen een aantal stadsgezichten van Den Haag, uit verschillende tijden, om te zien hoe Den Haag er vroeger uitzag en door de tijd heen veranderd is:
 - anoniem, [De Plaats met het Groene Zoodje, gezien naar de Lange Vijverberg](#), ca. 1550-1565
 - Jan van Goyen, [Gezicht op Den Haag vanuit het zuidoosten](#), 1650
 - Paulus Constantijn la Fargue, [De Groenmarkt gezien naar het Westeinde](#), ca. 1765
 - Hendrik Mesdag, [Panorama](#), 1881
 - Xander van Oosten, [Stadsgezicht van Den Haag](#), 2017

Bespreek de beelden. Wat valt meteen op: welke gebouwen/landmarks zijn er al heel lang, welke zijn er nu nog steeds? Welke bestaan niet meer?

Mogelijke verdieping

Verdeel de klas in groepjes. Laat elk groepje onderzoek doen naar het 'uiterlijk' van Den Haag in een bepaald jaartal: welke gebouwen stonden er toen wel en welke nog niet?

Kies bijvoorbeeld de jaartallen:

- 1450
- 1550
- 1650
- 1750
- 1850
- 1950
- na 2020

Informatie is bijvoorbeeld te vinden op:

- [Haagse Tijden](#)
- [Haagse beeldbank](#)

Vraag de leerlingen de onderzoeksresultaten te verzamelen en noteren.

Uitvoeren

Toerist in eigen stad

1. Bespreek dat de herkenbare plekken van een stad vaak ook in (toeristische) communicatie gebruikt worden om een stad of een plek in de stad aan te Bijvoorbeeld:
 - [Op een tas, laptopphoes of mok](#)
 - [Welcome to London](#)
 - [Oude ansichtkaarten](#)
2. Vraag de leerlingen na te denken over welk gebouw, voorwerp of plek zij zouden willen gebruiken om toeristen naar Den Haag te lokken.
3. Geef de leerlingen de opdracht een gadget te ontwerpen en te tekenen voor de door hen gekozen plek of gebouw: een grappig souvenir, met een grappige titel of naam, bijvoorbeeld een mok, magneet, mini-3D-versie, ansichtkaart, Zoals bijvoorbeeld een fles water die 'Eau eau Den Haag' heet. Of een mok waarbij de nek van de oievaar het handvat is.

Unesco Werelderfgoedlijst

1. Bekijk samen de [Werelderfgoedkaart van Unesco](#), een overzicht van belangrijke historische plekken en gebouwen die beschermd worden tegen afbreken of weghalen. In Nederland zijn dat bijvoorbeeld de Molens van Kinderdijk en het Rietveld-Schröderhuis in Utrecht.
2. Op de lijst staat niets Haags. Vraag de leerlingen na te denken over de vraag: welke Haagse plek of gebouw zou volgens hen op deze lijst moeten worden gezet? Laat ze hierover bijvoorbeeld in duo's overleggen.

- Vraag de leerlingen individueel of in tweetallen een Haagse plek of gebouw te kiezen die/dat volgens hen op de lijst zou moeten, en laat hen een motivatiebrief schrijven aan [de Unesco jongerencommissie](#), Nederland. Welke argumenten kunnen ze aanvoeren om de commissie te overtuigen?

Presenteren

Toeristenwinkeltje

Richt met alle gadgets een VVV-toeristenwinkeltje in, in de klas of op een andere plek in de school.

Laat de leerlingen van elkaars eindproduct raden om welk gebouw of plek het gaat. Bespreek de eindproducten samen: is er een ordening aan te brengen? Chronologisch, groepjes naar functie of plek in de stad, etc.?

Werelderfgoed?

De leerlingen lezen hun brief voor. Bespreek met elkaar of de argumenten voldoende overtuigend zijn. En is de schrijfstijl overtuigend genoeg?

Stuur de brieven eventueel ook echt op, naar het volgende adres:

T.a.v. Unesco jongerencommissie

Postbus 90520

2509 LM Den Haag

Reflecteren

Reflectie subdoelen	Waarom koos je dit gebouw om een souvenir voor te ontwerpen?
Reflectie proces	Welke van de ontworpen souvenirs zou je meteen kopen als ze in de winkel zouden liggen?

5. Opdracht: Echt Haags

In deze opdracht doen de leerlingen onderzoek naar typisch Haagse dingen, maar niet per se naar een plek of gebouw. Denk aan Haagse Harry, Den Haag Stad van Vrede en Recht, Hofstad, Haagse uitdrukkingen etc. In groepjes kiezen ze een onderwerp om zich in te verdiepen en verwerken de resultaten van hun onderzoek in een item voor *Klokhuis*.

Subdoel kennis	De leerling legt uit wat 'typisch Haags' is en gebruikt daarbij voorbeelden van gebruiken, uitdrukkingen en plekken in de stad.
Subdoel vaardigheid	De leerling maakt met de klas een tv-programma over zelfgekozen typisch Haagse onderwerpen.

Benodigdheden

- digibord
- laptops met internetverbinding
- filmapparatuur

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoeken, uitvoeren en presenteren.

Onderzoeken

Oh oh Den Haag

1. In de Nul7Nul-rap die we bij de Oriëntatie zagen en hoorden, hebben de leerlingen het niet alleen over plekken die voor hen belangrijk zijn, maar ook over gebruiken, tradities en gevoelens; een stad wordt niet alleen bepaald door gebouwen, maar ook door wat er gebeurt en wat de bewoners doen.

Bekijk en beluister eventueel een wat ouder nummer, *Oh Oh Den Haag* van Harrie Jekkers. Wat wordt daar als 'echt Haags' benoemd? Wat herkennen de leerlingen nog, en wat zegt hen misschien helemaal niets meer?

2. Bespreek met de leerlingen wat, naast bekende gebouwen, typisch Haags is. Laat de leerlingen om de beurt noemen wat in hen opkomt.

Voorbeelden zijn:

- **Hofstad**: koningshuis woont en werkt hier, veel gebouwen en plekken doen hieraan denken
- **Regeringscentrum**: de regering van het land zit in de stad, op het Binnenhof, en dat heeft ook andere gevolgen zoals demonstraties op het Plein, persconferenties in Nieuwspoort, uitdrukkingen als 'Den Haag zegt...' of 'Wat denken ze nou wel niet in Den Haag...', etc.
- **Stad van vrede & recht**: veel plekken en gebouwen hebben hiermee te maken, rechtszaken vinden er plaats, etc.
- **Haagse Harry**: het Haagse dialect, de manier van kleden
- **Den Haag beatstad**: muziek die (inter)nationaal bekend is: Earth & Fire, Golden Earring, Anouk, Di-rect, Tielman Brothers, etc.
- **Stad achter de duinen**: het strand en de zee heel dichtbij
- **Uitdrukkingen**: Haagse bluf, Haags bakkie, Kouwe kak
- **Eten en drinken**: Haagse hopjes, Haagse kakker

- [Haagse ooievaar](#)
 - [Haagse Jantje](#)
 - [Haagse markt](#)
 - video [Aftermovie Wereldreis door eigen stad](#) (2024)
 - [Chinatown](#)
 - [Voetbalclub ADO](#)
 - festivals in Zuiderpark: [Parkpop](#) (40 jaar, tot 2022), [Milan Summer Festival](#)
3. Geef de leerlingen de opdracht in tweetallen één van bovenstaande onderwerpen of een eigen genoemd voorbeeld te kiezen en daar informatie over te verzamelen.
Laat hen antwoord zoeken op vragen als:
- Wat is het precies?
 - Hoe lang bestaat het al?
 - Wat is de geschiedenis ervan/het verhaal erachter?
 - Is het in de loop der tijd erg veranderd of hetzelfde gebleven?
 - Wat betekent het voor de stad?
 - Welke plek in de stad is echt verbonden met dit onderwerp?

Laat zowel inhoudelijke informatie als beeldmateriaal verzamelen.

Uitvoeren

Klokhuis Den Haag

Stel: het *Klokhuis* vraagt de klas, als echte Den Haag-kenners, een aflevering over de stad te maken. Doorloop daarbij de volgende stappen:

1. Inventariseer hoe Klokhuis is opgebouwd: intro, uitleg, sketchje, liedje, reportage, meer uitleg, outro.
2. Verdeel de klas in groepjes. Elk groepje neemt een onderdeel op zich en werkt in die opzet een Haags onderwerp uit. Beperking: het gaat *niet* over de gebouwen van de stad, maar juist over iets typisch Haags, één van de onderwerpen zoals die bij Onderzoeken worden genoemd. Leerlingen maken met de verzamelde informatie een korte video over hun onderwerp, bijvoorbeeld met de app InShot. Spreek samen af hoe lang een item maximaal mag duren.
3. Monteer de items aan elkaar tot één '*Klokhuis*-uitzending'

Tip: Via de online [Haagse vertaalmachine](#) kun je Nederlands naar Haags vertalen.

Presenteren

Bekijk samen met de klas de gloednieuwe '*Klokhuis*-uitzending'. Bespreek de uitzending samen kort na aan de hand van onderstaande reflectievragen.

Stuur de uitzending eventueel ook naar de [redactie van het Klokhuis](#), wie weet wat er gebeurt...

Reflecteren

Reflectie subdoelen	In welke video zag je het beste terug dat iets typisch Haags was?
Reflectie proces	Hoe zou je bezoekers van Den Haag nog meer willen laten zien wat typisch Haags is?

6. Opdracht: Haagse stadstour

In deze opdracht staan de meest bijzondere (historische?) Haagse plekken centraal: de highlights van de stad. Op basis van eerder onderzoek ontwerpen de leerlingen een eigen highlights-tour. Bij deze verwerking spelen plattegronden, folders, teksten en samenwerking een belangrijke rol. Deze laatste opdracht geeft de leerlingen de mogelijkheid om de opgedane kennis en ervaringen te koppelen aan hun eigen voorkeuren: wat is Den Haag voor hen, welk Haags cultureel erfgoed spreekt hun het meeste aan en wat willen zij bezoekers van de stad graag over hun stad vertellen?

Subdoel kennis	De leerling vertelt wat de meest bijzondere Haagse plekken zijn.
Subdoel vaardigheid	De leerling ontwerpt een medium (folder, website of video) voor een tour langs zelfgekozen highlights van Den Haag.

Benodigdheden

- digibord
- tablets of pc's
- printer
- print plattegrond Den Haag
- videoapparatuur (smartphones?)

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoeken, uitvoeren en presenteren. Aan het eind van deze opdracht staan evaluatievragen die betrekking hebben op het hele project.

Onderzoeken

Welcome to The Hague!

Nu we in de vorige opdrachten een aantal belangrijke en typisch Haagse plekken en dingen hebben benoemd en onderzocht, denken de leerlingen in deze opdracht na wat toeristen van buiten de stad écht in Den Haag zouden moeten zien. Wat zouden zij hun per se van de stad willen laten zien en willen vertellen?

1. Verdeel de klas in groepjes en laat hen de volgende stappen doorlopen:
 - Geef elk groepje de opdracht samen drie voor hen belangrijke (nieuwe of minder bekende) highlights in de stad te benoemen.
NB: Zijn de highlights per se allemaal gebouwen?
 - Laat ze deze highlights op een plattegrond van Den Haag markeren.
 - Laat hen onderzoek doen naar wat bijvoorbeeld VVV Den Haag aan bezoekers vertelt over de highlights. Laat ze vooral ook kijken naar de manier waarop er door de VVV wordt verteld: wervend, verhalend, etc.?
 - Geef ze de opdracht een route langs de door hen gekozen highlights te bedenken.
 - Laat hen nadenken en beslissen op welke manier de tour wordt gedaan: per fiets, per oude tram, lopend, met een luchtballon, iets anders?
 - Laat ze nadenken en beslissen op welke manier ze de tour willen aanbieden, bijvoorbeeld:
 - in een folder
 - op een poster
 - via een internetsite
 - via een van de sociale media
 - in een video of vlog
 - in een rap
 - via een route gemaakt in [Google Earth](#)
 - iets anders?
2. Bespreek de bevindingen en beslissingen van de groepjes kort klassikaal na. Liepen ze nog tegen dingen aan? Kunnen de groepjes elkaar adviseren in of helpen bij iets?

Uitvoeren

De groepjes gaan hun plannen en ideeën nu uitvoeren. Ze produceren een folder, video, site of iets anders dat ze zelf verzinnen. Het eindproduct bevat in elk geval informatie over het volgende:

- de route
- hoe de route gevolgd kan worden (vervoersmiddel)
- waar de highlights te vinden zijn
- een korte beschrijving van deze highlights

In hun groepje maken de leerlingen afspraken over de rolverdeling, planning en eindresultaat.

Presenteren

De eindresultaten kunnen als volgt worden gepresenteerd:

Den Haag Promotie

Tijdens een presentatiemiddag presenteren de groepjes om de beurt hun route. De video's worden getoond, folders toegelicht, sites getoond.

Op pad

Kies een of twee routes uit en voer die ook echt uit (waarbij het groepje dat de route maakte, de rest van de klas begeleidt). Of boek een stadswandeling via [Gilde Den Haag](#) of een van de [andere aanbieders](#).

Op pad in school

Speel de tour na in de klas, op het plein of in de gymzaal, waarbij telkens een andere 'chauffeur van de tourbus' vertelt: 'Als u naar links kijkt, dan ziet u...'.

Reflecteren

Reflectie subdoelen	Welke highlight heb jij gekozen voor de tour die niemand anders gekozen heeft?
---------------------	--

Evalueren

Bespreek met de leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:

- Wat is het karakter van Den Haag?
- Wat zou er gebeuren als één van de landmarks van de stad verwoest zou worden, zoals dat met de Notre Dame in Parijs een tijdje geleden gebeurde?
- Wat is volgens jou de allerbelangrijkste landmark van Den Haag?
- Is dat iets wat je eerst niet kende, of vond je dit altijd al een echt Haagse plek?

Eindreflectie: zelfregulatie terugkijkend	Op welke manier kon jij het karakter van Den Haag het beste laten zien?
Eindreflectie: zelfregulatie vooruitkijkend	Welk nieuw typisch Haags gebruik kun jij nog verzinnen?

